

Conservatorium Toneel

OOSTENDE

LEIDEN 1959

HET CONSERVATORIUMTONEEL OOSTENDE

„Topaze”

toneelspel in vier bedrijven door Marcel Pagnol

Regie: Frits Content

Rolverdeling:

Topaze, leraar aan het instituut Muche	<i>Freddy Pintelon</i>
Muche, directeur aan het instituut Muche	<i>Alfons van de Pitte</i>
Tamise, leraar aan het instituut Muche	<i>John Hermans</i>
Panicault, leraar aan het instituut Muche	<i>August Dierickx</i>
Régis Castel-Bénac, gemeenteraadslid	<i>Octave Defoor</i>
Roger de Berville, elegante jonge heer	<i>Robert Vlaemynck</i>
Journalist	<i>Fritz Content</i>
Politieagent	<i>August Dierickx of</i> <i>Pol Willems</i>
Suzy Courtois	<i>Christiane Tratsaert</i>
Ernestine Muche	<i>Hilda van Roose</i>
Barones Pitart Vergniolles	<i>Irma van Vlaenderen</i>
Dactylo	<i>Mady Reyns</i>
Dienstmeisje	<i>Marie-José Montmomerency</i>
Leerling	<i>Jan Chr. Bartelsman Jr.</i>

Inspiciënt: Jan Chr. Bartelsman

Kapwerk en grime: Fa. Michels, Amsterdam

Pauze na het tweede bedrijf

Marcel Pagnol en zijn werk

Marcel Pagnol werd geboren te Aubagne (bij Marseille) op 28 februari 1895 en is de schepper van de over de ganse wereld beroemd geworden „Marius”, het type van de kleurrijke Marseillaan, die dan later ook de hoofdfiguur werd in zijn „Fanny” en „César”.

„Topaze”, het cynisch blijspel, dat door het Conservatoriumtoneel wordt opgevoerd, heeft een enorme bijval gekend over de gehele beschaafde wereld. Het stuk is in zijn moreel pessimisme sterk verwant aan Jonson's „Volpone”, dat een drietal jaren geleden eveneens door het „Conservatoriumtoneel” voor het voetlicht werd gebracht.

Pagnol is niet alleen toneelschrijver, hij is ook filmregisseur. De meest bekende van de door hem vervaardigde films zijn wel: „La Femme du Boulanger”, „Regain”, „Les Gueux au Paradis”. Deze laatste film werd gedraaid naar het toneelwerk „Paradijsvogels” van de Belg Gaston Martens. Bijna alle werken van Pagnol werden verfilmd en een van zijn beste medewerkers was ongetwijfeld wel Fernandel, die ook in de verfilming van „Topaze” de hoofdrol vertolkte.

Wij vermelden nog, dat Pagnol een tweetal romans schreef en dat hij sinds 1947 lid is van de „Comédie Française”.

„TOPAZE” een blijspel met een ernstige achtergrond

Wij zouden ganse bladzijden kunnen schrijven over de betekenis en de draagwijdte van een werk als „Topaze”.

Maar beperken we ons tot de verklaring, dat dit toneelwerk niets van zijn aktualiteit heeft verloren.

Onder het mom van een blijspel is „Topaze” in feite een bittere aanklacht tegen de gebreken van de moderne maatschappij: tegen machtsmisbruik, tegen corruptie, tegen valse liefde.

Het arrivisme wordt in dit werk menigmaal in scherpe tegenstelling gebracht met het idealisme; vandaar dat, spijt de vaak terugkomende pessimistische klank, men toch ook dikwijls geniet van een straalje hoop, van een vleugje geloof in de eerlijkheid van de mensen.

Het psychologisch gegeven van dit werk toont ons, bij de aanvang van de vertoning, een schuchtere Topaze, die heel nederig en vol toewijding les geeft in een Instituut, waar zich enkele innerlijke drama's afspelen, die een nieuwe wending in het leven van Topaze zullen geven: de onverbidde-lijke houding van directeur Muche; het uitbuitend gedrag van juffrouw Muche; de eigen levensopvattingen van de leraars Panicault en Tamise; de eierzucht van Barones Pitart-Vergniolles, enz.

Topaze wordt aan de deur gezet; maar een toeval brengt hem in een verdacht agentschap, waar men, via politieke relaties en konkelfoezerijen, heel wat zaakjes van twijfelachtig allooi doet....

Topaze luistert en leert. Tot hij, enkele maanden later, tot de bevinding komt „dat slechts geld de wereld regeert”. Topaze is een groot en machtig man geworden: hij heeft geld, invloed en alles wat zijn hart maar wensen kan. Hij drijft zelfs de spot met hen, die hem dit weelderig leventje hebben leren kennen.

De goeie, brave Tamise wil, op het einde van het stuk, nog een poging doen om Topaze te redden, maar meteen verneemt hij uit de mond van Topaze, dat niet hij, Topaze, moet gered worden, maar wel, Tamise zelf..

KORT OVERZICHT VAN HET ONTSTAAN EN DE ONTWIKKELING VAN HET CONSERVATORIUMTONEEL

Vijf en twintig jaar geleden tijdens de cursus voor voordracht en toneelspeelkunst te Oostende-Brugge-Kortrijk, door jonge toneelleidhebbers uit verschillende toneelgroepen gevolgd, merkte de leraar, professor Rikke Schmitz, op, dat er tussen deze verschillende elementen vriendschap ontstond. Uit gesprekken werd opgemerkt hoe de keuze der stukken dikwijls afhankelijk was van de politieke kleur der vereniging. Zo ontstond het idee een groepering te vormen uit leden van verschillende verenigingen, die allen Conservatorium liepen.

Dit gebeurde dan in 1935. De nieuwe vereniging zou buiten alle politiek staan en tot doel hebben de elementen in de Koninklijke Schouwburg (want niet allen hadden die gelegenheid) voor een publiek te brengen dat niet tot een bepaalde groep behoorde.

Deze voorstellingen onder leiding van professor Rikke Schmitz zouden een buitengewone verzorging genieten.

Achtereenvolgens speelde het Conservatoriumtoneel o.a.

- „Miss Ba” van Rudolf Bésier.
- „George Dandin” van Molière.
- „Ghetto” van Heyermans.
- „De Spaanse Gebroeders” van Walschap.
- „Het Chinese Landhuis”.
- „De vliegende feeks” van Van Eysselsteijn.
- „Oorlogsmannen” van Shaw.
- „La Moschetta”, Comoedia dell’ Arte.
- „Oompje heeft gedroomd” van Dostojevsky.
- „De Zwaan” van Molnar.
- „Barbara Blomberg” van Zuckmayer.
- „De Grote Gast” van Hans Weigel.
- „Freule Julie” van Strindberg.
- „De Beer” van Tsjechov.
- „Herenhuis” van Thomas Wolffe, enz.

De regie, samenstelling en ontwerp der décors en costuums werden steeds waargenomen door professor Rikke Schmitz. Daar hij een paar jaar geleden door een zware ziekte werd getroffen namen enkele getrouwen de toneelleiding in handen. Zo regisseerde Frans Roels „Een handvol dokters” van Medard Verleye, Berten Cools „Mijnheer Pirroen” van Timmermans, Freddy Pintelon „Baby Hamilton” en voorzitter Fritz Content „Topaze” van Pagnol en „De Cycloon” van Somerset Maugham.

De gezondheidstoestand van de heer Rikke Schmitz belet hem regelmatig de bijeenkomsten en repetities bij te wonen, maar toch wordt hij in alles geraadpleegd en niets wordt uitgevoerd zonder zijn goedkeuring. De touwtjes houdt hij gelukkig nog steeds in handen. Allen, zijn leerlingen en oud-leerlingen, betreuren de afwezigheid van hun professor en vriend in hun midden.

"Litteris Sacrum" op het stadhuis

Na de toneelvertoning van zaterdag werd de Kon. Toneelkring «Litteris Sacrum», uit Leiden, zondagvoormiddag ten stadhuis ontvingen door dhr Liebrechts, consul van Nederland, te Brugge; dhr Piers, burgemeester; dhr schepen Lauwereyns; bestendig afgevaardigde Smissaert; de hh. gemeenteraadsleden De Deurwaerder, Felix en Reynaert; dhr stadsontvanger Molleman, en dhr Vervaecke, voor de C.O.O.

Burgemeester Piers vangt aan met even terug te komen op de prachtige vertoning van zaterdagavond. Hij vervolgt met er op te wijzen, dat niettegenstaande Benelux, een Verenigd Europa en zoveel andere conferenties, niets beter de vrede en de verstandhouding dient dan dergelijke wisselvertoningen tussen verscheidene landen. Hij dankt het Oostends Conservatoriumtoneel, dat dit initiatief nam, hoopt anderzijds, dat de lokale toneelkring het te Leiden even goed zal doen, drukt de wens uit, dat deze uitwisselingen verder zullen doorgedreven worden. wenst «Litteris Sacrum» nogmaals te Oostende aan 't werk te zien, hoopt dat de gasten een prettig verblijf te Oostende mogen doormaken en wenst hen verder tot weerziens.

Het is dhr Content die de bezoekers voorstelt, van wie hij alleen kan zeggen, dat hij het moeilijk kon geloven, dat men met ama-

teurs te doen had, na hun geleverde prestatie. Stelt onmiddellijk dhr Wageman voor, lid van het hoofdbestuur der K.N.T.V.

Spreker zegt, dat allerwege veel hulp der andere instanties geboden wordt, om dit initiatief verder uit te werken. Hij is erg entoesiast om de grote bijval welke zijn groep in de Oostendse schouwburg te beurt viel en dankt, als slot, van harte voor de aanmoedigende woorden vanwege het Oostends magistratuur.

Uit de handen van dhr Liebrechts, consul van Nederland, te Brugge, mag dhr Wageman een prachtige tableau als aandenken in ontvangst nemen.

Als slot neemt nog dhr Urbain Muyldermans, oud-senator en algemeen voorzitter van het Kon. Verbond van Vlaamse toneelverenigingen van België, het woord. Het is spreker niet ontgaan, dat te Oostende alles in het werk gesteld wordt om de grote kunst naar de Koningin der Badsteden te brengen. Het heeft hem nog meer vreugde verschaft te mogen vaststellen, dat hierbij de volkskunst, het toneel, niet over het hoofd gezien werd. Hij besluit met zijn voldoening uit te drukken om wat dhr burgemeester zegde, waaruit hij opgemaakt heeft, dat het Oostends Stadsbestuur de ware betekenis dezer uitwisselingen ten volle begrepen heeft.

Met de erewijn en een kiekje werd deze bijeenkomst besloten.